Sporto mokslas / Sport Science
2017, Nr. 3(89), p. 65–66 / No. 3(89), pp. 65–66, 2017 DOI: http://dx.doi.org/10.15823/sm.2017.31

Profesoriui, habilituotam daktarui, treneriui Antanui Skarbaliui – 70 metų

Lietuvos sporto enciklopedijos vyr. redaktorius Renatas Mizeras
Lietuvos edukologijos universitetas

„Mokslas nebuvo ir niekuomet nebus užbaigta knyga. Kiekvienas svarbus laimėjimas iškelia naujų klausimų, o visokia raida ilgainiui susiduria su naujais, kaskart didesniais sunkumais.“ (A. Einšteinas). Vienam ryškiausių visų laikų Lietuvos rankinio treneriui ir mokslininkui, Lietuvos sporto universiteto profesoriui, habilituotam daktarui Antanui Skarbaliui sukanka 70 metų.

Antanas Skarbalius gimė 1947 m. rugpjūčio 25 d. Skaudvilėje. 1969 m. baigė Lietuvos valstybinį kūno kultūros institutą (LVKKI) ir tais pačiais metais pradėjo dirbti Kauno medicinos instituto Kūno kultūros ir sporto katedroje dėstytoju. 1972 m. išvyko dirbti į Šiaulius – Kūno kultūros ir sporto komiteto pirmininku. Prabėgus ketveriems metams A. Skarbalių likimas atveda į sostinę ir čia jis pradeda dirbti rankinio treneriu Vilniaus sporto mokykloje. Jaunas ir talentingas treneris atkreipė Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto vadovų dėmesį ir jau 1977 m. pradeda dirbti Lietuvos kūno kultūros ir sporto komitete Sporto federacijų valdybos viršininku. Tačiau dirbdamas biurokratinį vadybinį darbą Antanas supranta, kad toks darbas yra ne jam skirtas, ir 1981 m. įsidarbina Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto (VVPI) Sporto ir sportinių žaidimų katedroje vyr. dėstytoju. Tuo pat metu tampa ir Kauno „Granito“ bei Lietuvos vyrų rankinio rinktinės vyriausiuoju treneriu. Dirbdamas VVPI A. Skarbalius aktyviai įsitraukia į mokslinę veiklą, parengia ir 1994 m. apgina socialinių mokslų daktaro disertaciją **„12–13 metų rankininkų rengimas“.**

Apgynęs disertaciją, savo mokslinę veiklą jaunasis mokslininkas perkelia į Kauną. Nuo 1995 m. pradeda dirbti Lietuvos kūno kultūros akademijos (dabar – Lietuvos sporto universitetas, LSU) mokslo reikalų prorektoriumi. 1998 m. jam suteikiamas mokslinis docento vardas, o 2000 m. – profesoriaus vardas. 2001 m. A. Skarbalius tampa Sporto technologijų katedros profesoriumi ir Sportininkų rengimo valdymo mokslinės laboratorijos vedėju. Aktyviai ir sumaniai dirbdamas parengia ir 2003 m. Vilniaus pedagoginiame universitete (VPU, dabar – Lietuvos edukologijos universitetas, LEU) apgina socialinių mokslų habilitacinį darbą **„Didelio meistriškumo rankininkų rengimo optimizavimas“.**

Profesoriaus A. Skarbaliaus mokslinių tyrimų sritys – įvairaus amžiaus ir meistriškumo sportininkų rengimo valdymo modeliavimas bei sportinių žaidimų komandų sisteminis valdymas.

A. Sakarbalius parengė 3 monografijas: „**Olimpinis vyrų rankinis: ypatumai ir tendencijos“**. Kaunas: LKKA, 2002; **„Šiuolaikinis vyrų rankinis: varžybinės veiklos modeliai“**. Kaunas: LKKA, 2006; **„Didelio meistriškumo rankininkų**

rengimo optimizavimas“. Kaunas: LKKA, 2010. 10 studijų knygų, iš kurių svarbiausios yra: **„Rankinio rungtynių sisteminė analizė“**. Kaunas: LKKA, 2003; **„Sportininkų rengimo šiuolaikinių technologijų aspektai“**. Kaunas: LKKA, 2007; **„Rytų Afrikos bėgikų fenomenas“**. Kaunas: LKKA, 2010; **„Coaching Science“**. In (Eds. Čikotienė, V. Gulbinskienė) *Sports Coaching (Basics)* (pp. 1–113). Kaunas: LAPE, 2012. A. Skarbalius paskelbė daugiau nei 100 mokslinių publikacijų užsienio ir Lietuvos mokslo leidiniuose. Nuolat Profesorius aktyviai dalyvavo rengiant jaunuosius mokslininkus. Jam vadovaujant, konsultuojant, oponuojant, apginta 10 daktaro disertacijų.

Prof. A. Skarbalius skaitė pranešimus pasaulio, Europos ir tarptautinių organizacijų kongresuose Australijoje, Austrijoje, Estijoje, Ispanijoje, Izraelyje, Lenkijoje, Prancūzijoje, Rusijoje, Suomijoje, Šveicarijoje, Ukrainoje ir Vokietijoje. Organizacijos teorijos ir strateginio valdymo klausimais stažavosi Jungtinės Karalystės De Montforto universitete, skaitė paskaitas Atėnų (Graikija), Barselonos, Alikantės, Valensijos (Ispanija), Vila Real, Lisabonos (Portugalija), Vorčesterio (Jungtinė Karalystė), Kelno (Vokietija), Zalcburgo (Austrija), Izmiro (Turkija), Prahos (Čekija), Del Molise (Italija) universitetuose, Almatos sporto akademijoje (Kazachstanas), Montevidėjaus kultūros institute (Urugvajus). Prof. A. Skarbalius aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje. Jis yra Europos sporto mokslo kolegijos, Europos rankinio federacijos, Universitetų rankinio dėstytojų asociacijos, Lietuvos sporto mokslo tarybos narys. Bendradarbiauja su rankinio specialistais iš daugelio pasaulio šalių, tarp kurių paminėtini rankinio tyrėjai: H. Wagneris (Zalcburgo universitetas, Austrija), C. Manchado (Alikantės universitetas, Ispanija), L. Michalsiko (Orhuso universitetas, Danija).

A. Skarbalius yra puikus pavyzdys, kaip mokslas gali padėti siekti didelių sportinių rezultatų. Trenerio, mokslininko treniruojama Kauno „Granito“ vyrų rankinio komanda laimėjo IHF taurę (1987), SSRS čempionatų sidabro (1985), bronzos (1986) medalius, 1983 m. Lietuvos rankinio rinktinė SSRS tautų spartakiados varžybose užėmė 2-ąją vietą. 1988 m. patyręs rankinio specialistas treniravo Urugvajaus moterų ir vyrų nacionalines rinktines, net 21 metus – Lietuvos vyrų ir moterų rankinio rinktines. A. Skarbaliaus treniruojama LSU merginų rankinio komanda 2012 ir 2016 m. laimėjo Europos studentų žaidynių sidabro medalius.

Tarp trenerio auklėtinių – įžymūs rankininkai: olimpinis ir pasaulio čempionas V. Novickis, pasaulio čempionas R. Valuckas, Pasaulio taurės laimėtojas J. Kaučikas, pasaulio jaunimo čempionato prizininkas R. Cikanauskas ir kiti. Šiuo metu A. Skarbalius treniruoja Kauno „ACME-Žalgiris“ moterų rankinio komandą, kuri 4 kartus (2013–2016 m.) tapo Lietuvos čempione. Treneris puikiai suderina mokslą ir trenerio darbą. Dažnai jo tyrimų subjektu tampa treniruojama komanda. Nepavargdamas gilinasi ir ieško naujų sportininkų rengimo sprendinių, naujų galimybių, naujų ugdymo formų. O didelės pergalės ar skaudūs pralaimėjimai jam iškelia naujų klausimų, į kuriuos kantriai ieško atsakymų.

Prof. A. Skarbalius apdovanotas Kūno kultūros ir sporto komiteto medaliais „Už aukštus sportinius pasiekimus“: 1 laipsnio (1982, 1988), 2 laipsnio (1985, 1987), 3 laipsnio (1987, 1988); Lietuvos tautinio olimpinio komiteto Olimpine žvaigžde (2001), Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamento Sporto garbės komandoro ženklu (2007).

Garbią sukaktį švenčiančiam Profesoriui Antanui Skarbaliui Lietuvos sporto mokslo bendruomenė linki tvirtos sveikatos, kantrybės ir stiprybės – sunkumams nugalėti, kūrybinio įkvėpimo – naujoms idėjoms įprasminti, geros kloties – kiekvieną akimirką.